

Білоус В.С. Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського – цінне джерело фонду освітянської книгозбірні Вінницького педуніверситету / В.С. Білоус // Реалізація ідей В.О. Сухомлинського у практиці роботи сучасних освітніх закладів : збірник матеріалів регіональних педагогічних / відп. за вип. І.М. Лапишина, Л.В. Любчак, Н.Ю. Родюк. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2018. – Вип. 14. – С. 19-21 (240 с.).

УДК

027.7.2(477.44-25):081Сухомлинський

Білоус В.С.

Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського – цінне джерело фонду освітянської книгозбірні Вінницького педуніверситету

У статті відображено важливі напрями педагогічної діяльності українського педагога та письменника В.О. Сухомлинського. Показано досвід роботи бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського щодо популяризації творчої спадщини педагога.

Ключові слова: В.О. Сухомлинський, гуманістична педагогіка, професійна майстерність, педагогічні читання, бібліотека Вінницького педуніверситету.

Педагогическое наследие В. А. Сухомлинского – ценный источник фонда библиотеки Винницкого педуниверситета

В статье отражены важные направления педагогической деятельности украинского педагога и писателя В.А. Сухомлинского. Показан опыт работы библиотеки Винницкого государственного педагогического университета имени Михаила Коцюбинского по популяризации творческого наследия педагога.

Ключевые слова: В.А. Сухомлинский, гуманистическая педагогика, профессиональное мастерство, педагогические чтения, библиотека Винницкого педуниверситета.

Pedagogical Heritage V.O. Sukhomlinsky is a valuable source of the Vinnytsia Pedagogical University educational library fund

The article shows important directions of pedagogical activity of Ukrainian teacher and writer V. O. Sukhomlinsky. The experience of the library of the Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University has been shown in order to popularize the creative heritage of the teacher.

Key words: V.O. Sukhomlinsky, humanistic pedagogy, professional skills, pedagogical reading, library of Vinnytsia Pedagogical University.

Постановка проблеми. На часі постає завдання виховання гуманної людини, яка у своїй діяльності зважатиме на інтереси інших, цінуватиме особистість кожної людини. Яскравим прикладом розв'язання даної проблеми є досвід вітчизняного педагога-гуманіста ХХ століття В.О. Сухомлинського, корифея світової та української педагогіки, творча спадщина якого має великий вплив на розвиток сучасної освіти. Погляди В.О. Сухомлинського щодо цінності особистості, значення моралі, духовності, формування культури почуттів, ролі сім'ї та родинного виховання, патріотизму і громадянськості залишаються актуальними й привертають до його творчості тих, хто хоче, щоб сучасне покоління українців жило в громадянському, демократичному суспільстві.

Аналіз досліджень. Окремі аспекти педагогічної діяльності В.О. Сухомлинського стали предметом вивчення світових та вітчизняних науковців (М.Я. Антоненць, І.Д. Бех,

В.І. Бондар, І.А. Зязюн, Г.Г. Кіт, В.Г. Кузь, І.М. Лапшина, О.Я. Савченко, М.І. Сметанський, Г.С. Тарасенко та інші).

Мета – задоволення інформаційних потреб науковців, педагогів, здобувачів вищої освіти, популяризація педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського різноманітними формами бібліотечної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського, що лягла в основу творчості багатьох вчителів, які виховують у школярів чесність, порядність, повагу до особистості [3, с.3], впроваджуючи у життя феномен педагога-просвітителя ХХ ст., є справжньою скарбницею ідей і знахідок для творчого педагога, чудовим підґрунтям життєтворчості молодого вчителя, невичерпним джерелом педагогічної думки й активного фахового пошуку сучасного освітянина.

Різноплановий і багатоаспектний творчий доробок В.О. Сухомлинського складає кандидатська дисертація на тему «Директор школи – керівник навчально-виховної роботи»; 48 монографічних праць і брошур, понад 600 наукових статей, більше як 1500 оповідань і казок для дітей. На початок ХХІ століття вийшло 65 творів тиражем близько 15 млн. примірників. Вони перекладені на 59 мов народів світу. Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського глибоко вивчається в багатьох країнах світу. У 90-ті роки ХХ ст. остаточно сформувався напрям в історії педагогіки – «сухомлиністика», в якому, спираючись на творчий доробок видатного педагога, досліджується й поширюється його спадщина, підтримується досвід реалізації й розвиток його ідей в Україні та за її межами [5].

Всі праці та діяльність видатного педагога можуть бути об'єднані під девізом «Серце віддаю дітям». Так називається головна книга педагога, так звучить його основна ідея. Саме тому важливе місце у фонді бібліотеки Вінницького педуніверситету займає видання «Сухомлинський В.О. Вибрані твори: в 5 т.». Особливою популярністю серед здобувачів вищої освіти користується третій том, в який увійшли широко відомі твори, що тематично пов'язані між собою й складають своєрідну трилогію, де автор порушує актуальні проблеми виховання дитини, підлітка, юнака. «Серце віддаю дітям» – книга, присвячена виховній роботі з учнями початкових класів, вона присвячена світові дитинства, особливому світові, де діти живуть своїми уявленнями про добро і зло, про людську гідність.

Чільне місце у фонді освітянської книгозбірні займають книги про життя та діяльність В.О. Сухомлинського. Велику вагомість у популяризації ідей педагога та вплив на масштаби розповсюдження творчого доробку і публікацій про В.О. Сухомлинського займає бібліографія. Про це свідчать бібліографічні та біобібліографічні покажчики у серії «Видатні педагоги світу» ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, у яких представлено бібліографію праць та публікацій про життя і творчість В.О. Сухомлинського, що вийшли впродовж 2001-2013 рр.

Вивчення педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського переконує нас у тому, що значну роль у вихованні духовної культури особистості педагог відводив бібліотеці [1, с.22]. Важливе значення надавав В. Сухомлинський ролі й значення бібліотек у процесах освіти та соціалізації дитини, підкреслюючи особливу роль книги і читання у вихованні дитини, темі виховання читача. Сухомлинський вважав, що бібліотека є дзеркалом й джерелом духовної культури. Він писав, звертаючись до вихователів молоді: «Якщо ви хочете, щоб юнацтво відчувало невгамовну жадобу до знань, дбайте про найголовніші, найважливіші вогнища духовної культури – бібліотеки» [6].

Бібліотека Вінницького педуніверситету популяризує спадщину великого українського педагога і письменника, наріжний камінь якого – гуманне ставлення до дитини, гуманізм в усіх проявах складного шкільного життя, гуманізм, без якого будь-яка педагогічна система втрачає цінність. Бібліотека є тією підвалиною, де відроджуються національні духовні традиції, зводиться простір культурного суспільства. Використовуючи різноманітні форми і методи роботи бібліотека проводить перегляди та

бібліографічні огляди, організовує книжкові виставки, презентує фонд з метою залучення здобувача вищої освіти до читання, долучає до кращих педагогічних творів і розвиває духовність майбутнього вчителя. Бібліотека розширює діапазон своєї діяльності, здійснюючи просвітницьку роботу. В організації масових заходів використовуються електронні форми роботи, які дають можливість подати інформацію яскраво, динамічно, сучасно. Колектив книгозбірні перебуває у постійному творчому пошуку, видозмінює існуючі, стандартні форми і методи роботи для того, щоб популяризувати спадщину В.О. Сухомлинського, організовує заходи з питань вивчення спадщини видатного педагога, активним чином долучається до проведення загально університетських заходів, які сприяють вихованню у молодого покоління якісно нових ціннісних орієнтирів і пріоритетів, позитивно впливають на становлення особистості здобувачів вищої освіти. Вони відіграють важливе пізнавальне значення, сприяють формуванню загальної та професійної культури молодих людей, їх інтелектуальному та естетичному вихованню. Щорічні регіональних педагогічні читання, присвячені дню народження видатного науковця, що проводяться на факультеті дошкільної, початкової освіти та мистецтв, стимулюють здобувачів вищої освіти та викладачів знову і знову повертатися до його творів, в інший спосіб пробувати аналізувати відоме, знаходити невивчені досі аспекти [2, с.71]. Бібліотека організовує цикл заходів «Освіта ХХІ століття» (книжкові виставки, бібліографічні огляди, перегляди «У творчих злетах суть його життя»).

Висновки. Глибинна творчість Василя Олександровича – педагогічна енциклопедія. Ідеї педагога-новатора здійснили значний внесок в українську та світову педагогічну науку й освіту, увійшли органічною частиною в сучасну початкову школу України. Творчість В.О. Сухомлинського належить до тих здобутків української та всесвітньої педагогічної науки і практики, які є реально невичерпними, а його гуманістичні переконання – це ідеї майбутнього [4]. Його творчість – поза вимірами часу. Минають роки, змінюються пріоритети, з'являються нові напрями у педагогіці, а ідеї В.О. Сухомлинського залишаються цінним дороговказом як для педагога так і для бібліотечного працівника, популяризація його педагогічної спадщини – почесне та відповідальне завдання бібліотеки.

Використані джерела

1. Заліток Л. Бібліотека – джерело духовної культури в педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського / Л. Заліток // Рідна школа. – 2007. – № 9. – С. 22-24.
2. Лапшина І. Деякі методичні аспекти спадщини В. Сухомлинського / І. Лапшина // Реалізація ідей В.О. Сухомлинського в практиці роботи сучасної початкової школи: збірник матеріалів студентської наукової конференції / ред. кол.: Л.В. Любчак, Г.Г. Кіт, І.М. Лапшина. – Вінниця, 2004. – С. 71-76.
3. Любчак Л. Залучення студентів до вивчення педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського / Людмила Любчак // Реалізація ідей В. О. Сухомлинського в практиці роботи сучасної початкової школи: збірник матеріалів студентської наукової конференції / ред. кол.: Л. В. Любчак, Г.Г. Кіт, І. М. Лапшина. – Вінниця, 2004. – С. 3-8.
4. Рибальська К. Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського в сучасній освіті / Катерина Рибальська. – Режим доступу: <http://www.kspu.kr.ua/ua/ntmd/konferentsiy/vseukrainska-studentska-naukovo-praktychna-internet-konferentsiia-vyvchennia-i-vprova-dzhen-nia-v-navchalno-vykhovnyi-protse-serednoi-ta-vyshchoi-shkoly-pedahohichnykh-idei-vasylii-sukhomlynskoho/seksiia-1/5204-pedahohichna-spadshchyna-v-o-sukhomlynskoho-v-suchasniy-osviti>
5. Світлий храм педагогічної мудрості Василя Сухомлинського (До 95-ї річниці від дня народження). – Режим доступу: http://kdpu-library.ucoz.ru/index/svitlij_khram_pedagogichnoji_mudrosti_vasilja_sukhomlinskogo_do_95_ji_richnici_vid_dnja_narodzhenja/0-111
6. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу / В.О. Сухомлинський // Вибр. тв.: У 5-ти т. – Київ : Рад. шк., 1977. – Т. 3 – 639 с.